

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 7.decembrī Nr. 1-8/38

Tieslietu ministrija
tm.kanceleja@tm.gov.lv

Par parādnieka atbildes noformēšanu saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.⁶panta pirmo daļu un 406.⁷panta pirmo daļu parādnieks saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā saņem atbildes veidlapu, kas noformēta atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam, t.i., Ministru kabineta 2009.gada 21.jūlija noteikumu Nr.792 “Noteikumi par saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā izmantojamām veidlapām” (turpmāk – Noteikumi Nr.792) 3.pielikumam. Ministru kabineta kompetencē ir izvērtēt un nodrošināt minētās parauga veidlapas noformēšanas prasības. Savukārt Noteikumu Nr.792 un to grozījumu redakcijas ir izstrādājuši Tieslietu ministrija.

Tiesībsargs saņēmis personas iesniegumu, kurā parādnieks atbildes veidlapu nebija aizpildījis pareizi. Proti, atbildes veidlapā parādnieks atzīmēja atbilžu versiju “Neatzīstu” (t.i., iebilst pret maksājuma saistības pamatotību vai parāda samaksu) un tiesvedība saistības piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā tika izbeigta. Tiesas lēmums par tiesvedības izbeigšanu nav pārsūdzams. Taču vēlāk tiesībsargājošās iestādes, atsakot uzsākt kriminālprocesu par to, ka parādnieks sniedza nepatiesas ziņas atbildes veidlapā tiesai, konstatēja, ka parādnieks apņemas maksāt nesamaksāto parāda daļu. Tātad parādnieks nevis iebilda pret pieteicēja norādīto prasījumu, bet atzina parāda samaksas saistību daļā.

Juridiskajā literatūrā atzīts: “Likumā netiek regulēti gadījumi, kad brīdinājumā norādītā summa ir samaksāta daļēji. Acīmredzami tiesneša lēmumam ir jābūt atkarīgam no parādnieka paustās attieksmes: ja parāds nomaksāts daļēji, bet pārējā summa netiek atzīta – tiesnesim ir jāizbeidz tiesvedība; ja parāds nomaksāts daļēji tāpēc, ka parādniekam, piemēram, pietrūcis līdzekļu visas summas samaksai un atlikušajā daļā viņš pieteikumu tāpat atzīst par pamatotu, tiesnesim jāpieņem lēmums par atlikušās saistības nodošanu izpildei (šajā gadījumā parādnieks pēc būtības pieteikumu atzīnis par pamatotu pilnā apmērā)” (sk. *Civilprocesa likuma komentāru II.daļu (29.-60.¹nodaļa)*. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 690.lpp.).

Ievērojot minēto, ja parādnieks būtu pareizi aizpildījis atbildes veidlapu, tiesvedība visticamāk netiktu izbeigta un izpildītos Civilprocesa likuma 406.⁷panta trešajā un piektajā daļā noteiktās prasības. Pieteicējam paziņotu parādnieka atbildi un noteiktu termiņu, kurā viņš paziņotu tiesai par saistības nodošanu piespiedu izpildei atzītajā daļā. Piekrītot saistību izpildīšanai atzītajā daļā, tiesnesis pieņemtu lēmumu par maksājuma saistības piespiedu izpildi un tiesas izdevumu piedziņu. Tādējādi pieteicējs varētu atgūt nesamaksāto parāda daļu vienkāršotā procesā.

Vienlaikus norādu, ka parādnieks parakstās par atbildes veidlapā sniegto ziņu patiesumu un to, ka viņam ir zināms, ka Krimināllikums paredz atbildību par nepatiesa pieteikuma sniegšanu. Taču tiesībsargājošo iestāžu praksē minētā atbildība neiestājas gadījumos, kad persona labticīgi maldījusies, aizmirsusi vai nepareizi uztvērusi tos faktus, kam ir nozīme lietas pareizā izspriešanā.

Atbilstoši Tiesībsarga likuma 12.panta 8.punktam tiesībsargs, pildot šajā likumā noteiktās funkcijas, sniedz Saeimai, Ministru kabinetam, pašvaldībām vai citām iestādēm ieteikumus attiecībā uz tiesību aktu izdošanu vai grozīšanu.

Saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā reglamentē Civilprocesa likuma 50.¹nodaļas tiesību normas. Uzskatu, ka minētajā nodaļā ietvertais normatīvais regulējums kopsakarā ar Noteikumu Nr.792 3.pielikumu pietiekami nenodrošina pieteicēja tiesību aizsardzību gadījumos, kad parādnieks atbildes veidlapu aizpildījis neprecīzi vai nepareizi. Kļūdainas informācijas sniegšana tiesai neatgriezeniski ietekmē saistību piespiedu izpildīšanas brīdinājuma kārtībā turpmāko tiesvedības gaitu. Savukārt tiesvedības izbeigšanas gadījumā pieteicējam vienīgā iespēja, lai saņemtu nesamaksāto parādu, ir celt prasību prasības tiesvedības kārtībā. Šāda iespēja ir nesamērīga, jo uzliek lielu slogu pieteicējam par parādnieka pieļautu pārkāpumu, turklāt prasības tiesvedības process parasti ir ilgs.

Aicinu Tieslietu ministriju izvērtēt nepieciešamību izdarīt grozījumus normatīvajos aktos un noteikt kārtību, kas nodrošina pieteicēja tiesību aizsardzību saistību piespiedu izpildīšanai brīdinājuma kārtībā šajā vēstulē norādītajos gadījumos. Par šā jautājuma virzību lūdzu informēt tiesībsargu.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu